

שווא נח לפני אות גרונית, יש להזהר שלא תבלע האות הגרונית⁷. ולהלן רשימת המילים בפרשה שיש להזהר בהן בזה: **וּתְרָאוּ. בְּשִׁמְעוּ. וְקִנְיָתוֹ. וְרָעָד. וְזָרְעָד.**

עֲמָךְ - יש להקפיד על הגייה נכונה של העי"ן, שלא ישמע שקורא אֲמָךְ באל"ף.

כ"ט י"ב: **הָקִים-אֶתְךָ** - יש להקפיד על הגייה נכונה של הה"א, שהוא לשון נסתר. שלא ישמע שקורא אָקים באל"ף שהוא לשון מדבר.

יְהִי-לְךָ - הה"א בשווא נח⁸. ואין להבליעה ולקרוא יִיָה, או לקרוא יִיָה בחיריק הה"א, אלא יש לבטא כהוגן בשווא נח. וכן הוא בכל שווא נח באות ה"א. וכן הוא להלן. וכן הוא להלן בתיבת: **כְּמִהְפַּכֶת**.

נִשְׁפַּעַל - יש להקפיד להשמיע את העי"ן, שאם לא ישמיעה משנה משמעות, שישמע שקרא נִשְׁפָּה בה"א מלשון שבי, שהרי הה"א אינה נשמעת⁹. וכן הוא להלן.

וְלִיעֶקֶב - הוי"ו במתג, והלמ"ד שאחריו בשווא נח¹⁰. וכן הוא להלן.

כ"ט ט"ו: **יְדַעְתֶּם** - העי"ן בשווא נח. ואין להבליעה ולקרוא יְדַתֶּם, או לקרוא יְדַעְתֶּם בפתח העי"ן. וכן הוא להלן י"ט: **יַעֲשֶׂן**. ולהלן ל' ב', ל' ח': **וְשִׁמְעֶתָ**.

אֶת אֲשֶׁר-יִשְׁכְּנוּ - יש להקפיד לנגן את הטעמים במקומם הנכון, ולא להטעים אֶת-אֲשֶׁר יִשְׁכְּנוּ.

כ"ט י"ז: **אֶת-אַלְהֵי הַגּוֹיִם הָהֵם** - יש להקפיד לנגן את הטעמים כראוי, ולא להטעים אֶת-אַלְהֵי הַגּוֹיִם הָהֵם.

כ"ט י"ט: **סִלְחָה** - הטעם מלעיל בלמ"ד, והחי"ת בהעמדה מוועטת.

כָּל-הָאֱלֹהִים - יש להקפיד לנגן את הטעמים כראוי במקף, ולא להשמיט את המקף ולהטעים כָּל הָאֱלֹהִים.

כ"ט כ': **וְהַבְדִּילוּ יְיָ לְרָעָה** - יש להקפיד להטעים היטב את הפשטא המפסיק שבתיבת יי, שלא ישמע כאומר: ה' לרעה.

כ"ט כ"א: **בְּנִיכֶם אֲשֶׁר יִקְוּמוּ** - תיבת בְּנִיכֶם מוטעמת בפשטא ולא בקדמא¹¹.

כ"ט כ"ב: **וְלֹא-יַעֲלֶה בָּהּ** - יש להקפיד לנגן את הטעמים במקומם הנכון, ולא להטעים וְלֹא יַעֲלֶה-בָּהּ.

אֲשֶׁר הִפְדָּהּ - יש להקפיד לנגן את הטעמים כראוי, ולא להטעים אֲשֶׁר הִפְדָּהּ יי.

כ"ט כ"ג: **מָה חֲרִי הָאֵף הַגָּדוֹל הַזֶּה** - יש להקפיד לנגן את הטעמים כראוי, ולא להטעים מַה-חֲרִי הָאֵף הַגָּדוֹל הַזֶּה, או מָה חֲרִי הָאֵף הַגָּדוֹל הַזֶּה¹².

כ"ט כ"ד: **עֲמָם** - יש להקפיד על הגייה נכונה של העי"ן, שלא ישמע שקורא אָמָם באל"ף.

כ"ט כ"ה: **אֲשֶׁר לֹא-יְדַעוּם** - יש להקפיד לנגן את הטעמים במקומם הנכון, ולא להטעים אֲשֶׁר-לֹא יְדַעוּם.

כ"ט כ"ו: **וְיַחֲרֹאֲף** - יש להזהר שלא להבליע את האל"ף ולקרוא וְיַחֲרָף¹³.

ל' ג': **מִכָּל-הָעַמִּים** - יש להקפיד לנגן את הטעמים כראוי במקף, ולא להשמיט את המקף ולהטעים מִכָּל הָעַמִּים.

הבא באמצע תיבה, אך שורוק בראש תיבה היא תנועה קטנה, משום שכל שורוק היא ניקוד האות שלפניה, ובראש מילה שאין אות לפניה, נקרא כאילו יש אל"ף לפניה (עיין מנחת שי בראשית א' י"ד), ומ"מ כיון שאין כאן שתי אותיות המנוקדות בניקוד השורוק, אלא אות אחת, לכן דינה כקבוצ, שהיא תנועה קטנה ולא כשורוק שהיא תנועה גדולה. ויש מקומות שהרבה טועים ומבטאים שווא נע אחר שורוק בראש מילה.

⁷ מחמת קלות האות הגרונית במבטא, כאשר יש לפניה אות המנוקדת בשווא נח, יש נטיה להשמיט את האות הגרונית מהמבטא, ולנקד את האות שלפניה בניקוד שלה במקום בשווא נח (כגון: מלך במקום מלֹאֵךְ, שמון במקום שִׁמְעוֹן, ויגן במקום וַיְהִיג). וזה מצוי פעמים רבות, וצריך זהירות רבה מאד ע"מ לא להיכשל בזה. וכבר הזהיר על זה ביסוד ושורש העבודה (שער שלישי פרק שני), והאריך שם להראות לעין כל את גודל קלקולי התיבות וחסרון האותיות במי שאינו נזהר לקרוא כראוי. וצ"ל לדבריו בבאור הלכה (סימן ס"א, ד"ה ידגיש).

⁸ והוא נהגה כמו מפיק ה"א שבסוף תיבה, כגון בתיבות: עֲמָה, אֶתָּה, וכדומה. וגם כאן באמצע תיבה הוא נקרא מפיק ה"א. ויש הטועים לחשוב שמפיק הוא דוקא הנקודה הבאה באות ה"א שבסוף תיבה, אך באמת מפיק פירושו מוציא, דהיינו שהה"א נשמעת ונהגית בשווא נח, אף אם היא באה באמצע תיבה, ודלא כמו במילה פְּדָהְצוֹר (במדבר א' י') וכדו', ששם הה"א אינה נהגית כלל.

והטעם לכך שנקודת המפיק באה רק בסוף תיבה, משום שבאמצע תיבה (כגון בתיבת יִיָּה), ע"י שהאות מנוקדת בשווא יודעים שהיא נקראת, ולכן אין צורך בנקודת המפיק. ובסוף התיבה לא רצו לנקד בשווא, מפני שיש תיבות המנוקדות בסופן בפתח גנובה ובמפיק יחד, כגון: גְּבָהּ, יִצְיָה, ואם היו מנקדים בשווא ולא בנקודת המפיק, היה צורך לנקד בניקוד כפול, גם בפתח וגם בשווא, וממילא היות שלא ניתן לנקד אות אחת בשני ניקודים שונים, המירו את סימון המפיק שבסוף תיבה משווא לנקודה בתוך האות. ויש לציין, שישנם כ"י בהם כאשר יש חשש לבליעת הה"א בשגגה באמצע תיבה, מוסיפים את נקודת המפיק אף באמצע תיבה, ואע"פ שהיא מנוקדת

גם בשווא, וכגון בכ"י לניגוד שמנוקד: בְּהִשְׁמָה (ויקרא כ"ו מ"ג), פְּדָהְאֵל (במדבר ל"ד כ"ח), יִהְיֶה פְּנֵנוּ (שם ל"ה כ'). וכן בכ"י ששון 507 מנוקד פְּדָהְאֵל. וכן כתב באור תורה שבספרים ספרדיים מנוקד בְּהִשְׁמָה עם נקודת המפיק בה"א, והביא דבריו בקסת הסופר ח"ב.

⁹ ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד: אלו צריך דקדוק וכו', ר' חנינא בשם ר' אחא אשר נשבע ה' ע"ב.

ופירשו רוב הראשונים (רד"ק במכלול ע"ב ע"ב, המנהיג הל' תפילה ס' ל"ח, טור או"ח ס' ס"א, וכו') בשו"ע שם סעיף ט"ז) דהיינו שצריך דקדוק להשמיע יפה את העי"ן, שלא תהיה נשמעת כה"א.

¹⁰ לקוראים בהגיה המבחינה בין קמץ לפתח, אם לא יקפידו על ההגייה הנכונה, אע"פ שעשו שלא כדון, לא שינו משמעות, כיון שהשמעות ניכרת עדיין ע"י הפתח. אך לקוראים בהגיה שאינה מבחינה בין קמץ לפתח, שאצלם כל הבידול בין המשמעים הוא ע"י הגיית העי"ן, אם לא יקפידו על ההגייה הנכונה, יש לחשוש בזה לשינוי משמעות.

¹¹ ענין זה מבואר בגליון פרשת שמות תשע"ה הערה כ"ג.

¹² הצירוף קדמא מהפך פשטא מצוי מאד במקרא, ולעומת זאת הצירוף פשטא מהפך פשטא הוא די נדיר, ומחמת הרגילות, ודמיון צורות הקדמא והפשטא, יש נטיה להטעים בקדמא ולא בפשטא. כאן טעו בזה גם בכמה דפוסים, וכבר כתבו אור תורה ומנחת שי שיש להטעים כאן בפשטא ולא בקדמא.

¹³ כיון שיש רגילות לחבר את הביטוי "חרון אף" כשהתיבות דבוקות זו לזו, לכן יש נטיה לשנות ולהטעים באופן שתיבת "חֲרִי" תהיה מחוברת לתיבת "הָאֵף".

והטעמים שהפרידו בטעם מפסיק בין התיבות, כנראה פירשו כאונקלוס שתיבת חרון פירושה תוקף, וממילא מתאים כאן יותר לומר תוקף הכעס הגדול, כשהגדול מוסב על האף ולא על התוקף (הערת הרב י. לויפר).

